

noms catalans— la possibilitat d'incloure ací encara *Olba*, mun. de Terol, allà on el Millars entra en el Regne de València; i *Olbena* entre Graus i Fonç (oït a Llaguardes (XIX, 8.10), sobre el qual V. una altra pista en el *DECat.* II, 334a40; en fi, *Olvera* en el p. 5 jud. Úbeda (Jaén) prop de Sabiote.

¹Herr J. Untermann (*Sprachräume*, pp. 23 i 10, n.7) sentència que són d'Olot. Aquest professor sempre mostra entendre més en lingüística del que ell sap, i del que se sap. No atén a la recomanació única que Plató trobà en el seu *Charmides* per arribar a la σοφοσύνη: μή εἶδεναι ἃ οὐκ οἶδα.—²Avui seria *Aulouste* affluent d'aquest riu segons Polge (*Mél.Philol.Gerboise* 1962, 33).

Encara que Gamillscheg havia cridat l'atenció sobre el compost *Olost-villa* (nom d'un *Donatus de O.*, en els Cartularis d'Auch), no hi havia cap base per creure-ho provinent del gòtic, com ell imagina (*Rom.Germ.* I, 329); cap base aquí per a *Ol-* ni hi lliga *-osta* amb *o*; hi ha també un *Ocevilla* en el mateix cartulari, derivat del nom fluvial *Ode* d'allí, però aquest no té gaire aire menys vascònic.—³ *Arostb* en una carta del bisbe Arsio de Baiona. Encara que s'hagi dubtat de l'autenticitat de la carta, el cas és que està admesa ja com a base de la delimitació diocesana en un breu pontifici de 1061 (*RIEB* VII, 187, 10, 191).—⁴ D'aquest mot basc (o ibero-basc) ha de venir un NL i NP antic i estès a Aragó i en el P.Val. *Ejulve* (antigament *Exulbe*) villa amb mun. en el Baix Aragó al NNE. de Terol, entre Castellote i Montalban uns 40 k. a l'O. de Morella. Està tan estès i arrelat d'antic en el P.Val., que és versemblant que allà també sigui antic (potser NL) i no importació aragonesa: Cosme de *Xulbi* notari de València i del marquès de Dènia, a 1580 (*DAG.*), diu en *El Arch.* I, 309; «Apellido que ahora unos hacen *Cholbi* y otros *Julbe*»; no menys en la variant *Solves*, propagada fins a Bna., segons *DAG.*, però certament d'importació valenciana, car *AlcM* (*Solbes* i *Solves*) el troba en 8 poblacions, totes de més enllà del Xúquer. No sols *Cholbi*, cogn. a Benifaió d'Espioca (XXX, 190.10), i a Xàbia els germans Cristóbal i Carlos *Cholbi* Banyuls fundaren un hospital i asil conegut amb el nom de *Cholbí* (amb accent erroni en *GGRV*, 842) i *Cholvi* cogn. a Moraira (XXXIV, 67.24). Però també és toponímic i amb *ú*: Barrenc de *čúlbi* te. Alzira (XXXI, 99; i Sanelo c. 1799 cita un autor de nom *Exulbi*) (hi ha un NP *šulbí* registrat a Algèria, però com que no existeix una arrel àr. *šlb*, no interessa perquè és un mot *šalabí* manllevat del turc: Dozy *Suppl.* I, 781). El NL aragonès té etim. basca clara: basco-fr. *aixelbe* 'abric contra el vent' (Lhande i Azuke) cpt. de *aitz* 'penya' + *ol* 'celosia i sostre' + *-be* 'sota de': 'sota el cobert de la penya'. El duplicat vocàlic *ól / úl*

és ben explicable per metafonia *-olbi > úlbi*. Però el gran arrelament en terra valenciana costa de comprendre si és un manlleu a l'aragonès del temps de la Reconquesta o més tardà. Tanmateix iberisme? ¿autòcton del mossàrab, amb germanor basca? No és impossible: recordem els casos no gaire llunyans de *Ísber / Izpuru* i *Aialt / ajal-di*. És va insistir a cercar un origen aràbic diferent de l'origen del NL aragon *šilwī* NP a Aràbia (Hess, Holder), i noms semblants a Algèria ('*šewīb, šōwān* *GGAG.*) però com que tampoc existeix arrel aràbiga *šlw*, tot això seran manlleus hispànics o turcs. En fi, cosa encara més notable i estúpida, tant que no gosem judicar-la en ferm: *xòlbit* nom d'un moixó (grandaria d'una cogullada) és també propi d'aquesta zona (reprenré aquest problema en un art, *Xolbi* de la X-) Gandia i Alcoi, *AlcM*). ¿per què aquesta mena d'ocellets? Això ja no s'explica per la idea de recés contra el vent (*aišol-be*) potser serà coincidència purament casual. En el *DECat.* IX, 573 apunto a una contaminació del més estès *còlbit*. Ho reprenré a l'art. *Xolbe*.

OLTÀ

Muntanya de la Marina valenciana, entre Calp i Benissa.

Oït a l'enq. de 1963 a Benissa; *pron. oltà* (XXXIV, 90.24).

Explica Cavanilles; «en el cabo Toix que es occidental de la ensenada de Calp --- termina la cordillera que viene desde Confrides: --- Serrella, Bernia y Toix; media entre Bernia y Toix un collado --- por éste atravesé el monte, dexando atrás hacia el NE. el llamado *Oltá*, cuyas raíces son de yeso, las faldas bien aprovechadas, y aptas para almendros, algarrobos y sembrados, y en el resto hasta la cumbre, sumamente escarpado y estéril; pisaba un suelo peñasco y la poca tierra que se percibía era de *albaris* ---» (II 1232, 2297.1). També en dona algunes dades la *GGRV*, *Alac* (*Oltá* pp. 45, 1099, amb err. *Olta*, 674), i *Peñón de Holta*, en el mapa de la p. 675, posant-lo a 3º x32x38º 49.

Passant-hi per sota, el meu record és d'una turonada imponent, molt elevada i rosta; cf. fotos d'indrets propers en *GGRV* pp. 46 i 808.

ETIM. Per fer-ne un judici ben motivat, convindria trobar-ne dades antigues, que no han sortit ni amb insistents recerques, però com que és un nom que impressiona, tant com el lloc, diré les conjetures que he fet.

La toponímia de la comarca encoratjaria la idea d'un arabisme, i la terminació es prestaria a veure-